

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/1534/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (5) bekezdés *i*) pontja alaptörvény-ellenes volt.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (5) bekezdés *i*) pontja a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban levő 3.K.27.104/2017. számú ügyben, valamint bármely folyamatban levő ügyben nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírása (továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő 3.K.27.104/2017. számú közigazgatási peres eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (5) bekezdés *i*) pontja alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, továbbá rendelje el a jogszabályi rendelkezés konkrét egyedi ügyben történő alkalmazásának tilalmát. Az indítványozó bíró álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését, mivel az a foglalkozás megválasztásához való jog aránytalan korlátozásának minősül.

- [2] 1.1. Az alapügy felperese a Zala Megyei Építész Kamara volt tagja, aki a kamara tagjaként energetikai tanúsítói jogosultsággal rendelkezett. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 38/C. § (5) bekezdése alapján a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara az energetikai tanúsítványok tekintetében független ellenőrzési rendszert működtet. Az energetikai tanúsítványok utóellenőrzése az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet 9/A. § (2) bekezdésében meghatározott szempontoknak megfelelően, véletlenszerű kiválasztással történik. A Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara Épületenergetikai Tanúsítványokat Ellenőrző Testülete ellenőrzése a felperes által készített 4 energetikai tanúsítvány esetén 2 kategóriányi eltérést állapított meg, ezért a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara 102/1/2016. számú végzésében felhívta a Zala Megyei Építész Kamarát, hogy a 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (5) bekezdés i) pontja alapján tiltsa meg a felperes épületenergetikai tanúsító jogosultságának gyakorlását és törölje őt a névjegyzékből. A Zala Megyei Építész Kamara T-83/2016-2/2017. számú, 2017. január 6. napján kelt határozatával ennek megfelelően törölte a felperest a kamarai névjegyzékből, és megtiltotta az energetikai tanúsítói jogosultságának gyakorlását. A 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 45. § (2) bekezdése értelmében a felperes a határozat jogerőre emelkedésétől számított három éven belül a kamarai névjegyzékbe ismételten nem vehető fel.
- [3] 1.2. A határozat ellen a felperes fellebbezett a Magyar Építész Kamarához, arra hivatkozással, hogy a szóban forgó energetikai tanúsítványokat egy kollégája segítségével készítette, és olyan tanúsítást, melyet egyedül készített, nem kifogásolt az Épületenergetikai Tanúsítványokat Ellenőrző Testület. A felperes arra is hivatkozott, hogy a döntés hátrányosan hat a megélhetésére, és az eljárás során nem nyílt lehetősége a hiba javítására, valamint kérte, hogy ügyében a 2017. január 1-től hatályos jogszabályváltozásra is figyelemmel, méltányosan járjanak el. A Magyar Építész Kamara 2017. február 21. napján kelt, 33-2/2017. számú határozatával a Zala Megyei Építész Kamara határozatát helybenhagyta, tekintettel arra, hogy a 2016. december 31. napjáig hatályos jogszabályok nem biztosítottak mérlegelési vagy eltérési lehetőséget, így a Kamara nem tekinthet el a szakmagyakorlás folytatásának megtiltásától és a névjegyzékből való törléstől.
- [4] 1.3. A felperes kereseti kérelmében kérte a jogerős határozat bírósági felülvizsgálatát. Egyebek között arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint a 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (5) bekezdés i) pontja alaptörvény-ellenes, hiszen anélkül teszi kötelezővé a kamarai névjegyzékből történő törlést és egyben az energetikai tanúsító tevékenység folytatásának megtiltását, hogy az érintettet bevonnák az eljárásba, megelőzően figyelmeztetnék, vagy lehetőséget

kapna hibájának javítására. 2017. január 1. napjától kezdődően figyelmeztetés nélkül már nem törölhető a hibát vétő mérnök a kamarai névjegyzékből.

- [5] 1.4. Az indítványozó bíró álláspontja szerint az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt munkához és foglalkozás szabad megválasztásához való jog csak az I. cikk (3) bekezdésére tekintettel, az arányosság követelményének megtartásával korlátozható. Álláspontja szerint a szükségesség-arányosság szempontjai alapján túlzó az a jogkövetkezmény, amely huzamos időre kizárja a foglalkozás gyakorlásának lehetőségét valamely – bár kétségtelenül súlyos – szakmai hiba elkövetése esetén, de bármiféle fokozatosság alkalmazása nélkül. Álláspontja szerint nem lehet arányos a foglalkozás szabad megválasztásához való jog olyan korlátozása, amely valamely súlyosabbnak ítélt hiba feltárása esetén az érintettet eljárásba való bevonása, előzetes figyelmeztetése nélkül huzamos időre kizárja foglalkozása gyakorlásából. Az indítványozó bíró álláspontja szerint a támadott jogszabály 2017. január 1. napjától hatályos rendelkezése is abba az irányba mutat, hogy megteremtse az energetikai tanúsítványok esetleges hibái esetén alkalmazható szankciók fokozatosságát és arányosságát. Tekintettel azonban arra, hogy a felperes esetében a hibák feltárása még a 2016. évben történt meg, és az erre vonatkozó értesítés még a 2016. évben megérkezett első fokon eljáró Zala Megyei Építész Kamarához, a szankciót tartalmazó jogszabályi előírás pedig anyagi jog, ezért mind a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. §-a, mind pedig az irányadó bírói gyakorlat alapján a 2017. január 1. napján hatályba lépett új rendelkezések a konkrét ügyben nem alkalmazhatóak.

II.

- [6] Az Alkotmánybíróság az alábbi alaptörvényi és jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg döntését.
- [7] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„XII. cikk (1) Mindenkinnek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

- [8] 2. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„38/C. § (5) A Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara független ellenőrzési rendszert működtet az energetikai tanúsítványok tekintetében. Ennek keretében jogszabályban meghatározott tartalmú ellenőrzés céljából évente véletlenszerűen kiválasztja a Nyilvántartásban rendelkezésre álló összes energetikai tanúsítványnak kormányrendeletben meghatározott statisztikailag jelentős hányadát, és az ellenőrzések alapján a hatáskörrel rendelkező szervnél kezdeményezi a jogszabályban meghatározott hatósági intézkedéseket.”

- [9] 3. Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet indítvánnyal érintett, 2016. december 31. napjáig hatályos rendelkezése:

„44. § (5) A területi kamara titkára megtiltja a szakmagyakorlási tevékenység folytatását és ezzel egyidejűleg törli a tevékenységet folytató szakmagyakorlót a névjegyzékből, ha

[...]

i) ha az R1. 9/A. §-a szerinti ellenőrzés során a független ellenőrző szervezet megállapítja, hogy az energetikai tanúsító tanúsítvány két besorolással eltér a tényleges értéktől.”

- [10] 4. Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet indítvánnyal érintett, 2017. január 1. napjától hatályos rendelkezése:

„44. § (5) A területi kamara titkára megtiltja a szakmagyakorlási tevékenység folytatását és ezzel egyidejűleg törli a tevékenységet folytató szakmagyakorlót a névjegyzékből, ha

[...]

i) az R1. 9/A. §-a szerinti ellenőrzés során a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara megállapítja, hogy a korábban egyszer már a 45/A. § (1) bekezdése szerinti figyelmeztetést kapott energetikai tanúsító által készített tanúsítvány legalább két besorolással eltér a tényleges értéktől.”

- [11] 5. Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet indítvánnyal érintett, 2017. január 13. napjától hatályos rendelkezése:

„45/A. § (1) Az R1. 9/A. §-a szerinti ellenőrzés során a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara mint független ellenőrző szervezet a feltárt hibák alapján

figyelmeztetésben javításra szólítja fel az energetikai tanúsítvány kiállítóját, ha a tanúsítvány nem a jogszabálynak megfelelően készült vagy eltér a tényszerű állapottól.

(2) A tanúsító a feltárt hibát a korábbi tanúsítvány érvénytelenítésével járó új tanúsítvány kiállításával köteles javítani. A javítás során a javításkor hatályos jogszabályok és a javításkor érvényes műszaki állapot szerint kell végezni a tanúsítást.

45/B. § (1) A Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara bírságot szab ki a tanúsítvány kiállítójára, ha az

a) a 45/A. §-ban foglaltakról nem gondoskodott;

b) jelentős mértékben vagy rendszeresen eltér a jogszabályban foglaltaktól, vagy a tanúsítványa nem tényszerű, vagy

c) érvényes jogosultság nélkül tanúsítványt állít ki.

(2) A kiszabható bírság összege a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara – az (1) bekezdésben meghatározott körülmények figyelembevételével történő – mérlegelése alapján, tanúsítványonként a tanúsítványban meghatározott hasznos alapterületre vetítve

a) 150 m² alatt legfeljebb 100 000 forint,

b) 150 m² fölött legfeljebb 200 000 forint

lehet azzal, hogy a bírság mértékét ezer forintra való kerekítéssel kell megállapítani.”

III.

[12] A bírói kezdeményezés az alábbiak szerint megalapozott.

[13] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a bírói kezdeményezés megfelel a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó bíró olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata iránt terjesztette elő indítványát, amelyet az előtte folyamatban levő eljárásban alkalmaznia kellene. A bírói kezdeményezés tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó bíró jogosultságára való hivatkozást [Abtv. 25. § (1) bekezdés], megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és a megsérteni vélt cikket [XII. cikk (1) bekezdés], valamint megfelelő indokolást tartalmaz arra, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány rögzíti továbbá az

indítványozó bíró kérelmét az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárására, valamint kifejezetten kéri a támadott szövegrész alaptörvény-ellenességének megállapítását is. A bírói kezdeményezés az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben foglalt, a határozott kérelemmel szemben támasztott feltételeknek is megfelel.

- [14] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (5) bekezdés i) pontja az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt munkához és foglalkozás szabad megválasztásához való jog aránytalan korlátozásának tekinthető-e.
- [15] 2.1 Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében elismert, vállalkozáshoz fűződő jog, valamint a foglalkozás szabad megválasztásának joga nyújt lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbéli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához. A munka és a foglalkozás szabad megválasztása, valamint a vállalkozás szabadságához fűződő jog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben. Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt jog lényegi tartalma kiváltképp akkor sérül, ha a közhatalmi intézkedés a foglalkozás szabad megválasztásának vagy a vállalkozóvá válás jogát meghatározatlan időre teljes egészében elvonja {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}. Az Alkotmánybíróság a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatában az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjoggal kapcsolatosan elvi éllel leszögezte: „[a]z Alkotmánybíróság már a 21/1994. (IV. 16.) AB határozatában kifejtette, hogy a munkához való jog – hasonlóan mint a vállalkozáshoz való jog – nem biztosít alanyi jogot egy meghatározott foglalkozás végzéséhez. (ABH 1994, 117, 120.) A 327/B/1992. AB határozat arra mutatott rá, hogy a korábbi Alkotmány „70/B. § (1) bekezdésébe foglalt alapjogba, mely lényegéből fakadóan csak természetes személyeket illet meg, bármely munka, hivatás, foglalkozás megválasztásának és gyakorlásának szabadsága beletartozik. [...] A munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való alapjog azonban nem alanyi jogot garantál meghatározott foglalkozás folytatásához, tevékenység végzéséhez.” (ABH 1995, 604, 609.) Másként megfogalmazva senkinek „sincs abszolút joga a meghatározott foglalkozás, illetve valamely foglalkozásnak az általa kiválasztott formában történő gyakorlásához” (328/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1434, 1441.). Az Alkotmánybíróság ezen gyakorlatát az Alaptörvény hatályba lépését követően a 3380/2012. (XII. 30.) AB határozatban és a 3134/2013. (VII. 2.) AB határozatban is megerősítette [ABH 2012, 783, 789.; illetve 3134/2013. (VII. 2.) AB határozat, ABH 2013, 1918, 1922.]” (Indokolás [42]). Nincs tehát akadálya a XII. cikk (1) bekezdésében foglalt jog korlátozásának,

amennyiben a korlátozás eleget tesz az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti követelménynek.

- [16] 2.2. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Alaptörvény-ellenes tehát a korlátozás, ha nem elkerülhetetlen, vagyis ha kényszerítő ok nélkül történik, továbbá ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan {32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [101]}. Elsődlegesen tehát annak vizsgálata indokolt, hogy a szabályozással összefüggésben van-e olyan alkotmányosan elfogadható cél, amely az alapjog-korlátozást igazolhatja, azaz, hogy az alapjog-korlátozás szükséges-e. A korlátozás „szükségessége két elemből áll: az alapjog korlátozásának alkotmányos célt kell követnie, és alkalmasnak kell lennie a cél elérésére” (lásd például: 15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [53]).
- [17] Az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos egyes kérdésekre vonatkozóan a magyar állam szabályozási kötelezettségét az Európai Parlament és a Tanács 2010/31/EU irányelve határozta meg. Az irányelv 17. cikke értelmében a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy az épületek energiahatékonysága tanúsítását független szakértők végezzék, míg a 18. cikk értelmében a tagállamok független ellenőrzési rendszert is kötelesek létrehozni az energetikai tanúsítványok ellenőrzésére. Az irányelv 27. cikke alapján a tagállamok 2013. január 9. napjáig voltak kötelesek közölni a Bizottsággal az irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, mely szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.
- [18] Az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos kérdések szabályozása, ideértve az energetikai tanúsítványok készítésének kötelezettségét is, környezetvédelmi célból kerültek elfogadásra. Az Európai Unió teljes energiafogyasztásának mintegy 40%-a épületekkel kapcsolatos, így az épületek energiafogyasztásának csökkenése részben az Európai Unió energiafüggőségének csökkenését, részben az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkenését, részben pedig (közvetett módon) a megújuló forrásból származó energia felhasználásának növelését eredményezheti. Ezen célok fontosságával kapcsolatosan megjegyzendő, hogy a 2007. márciusi Európai Tanács is hangsúlyozta az energiahatékonyság növelésének szükségességét annak érdekében, hogy az Európai Unió teljesítse az Unió energiafogyasztásának 2020-ra történő 20%-os csökkentésére vonatkozó célkitűzését. Az energetikai tanúsítvány célja annak feltárása, hogy az egyes ingatlanok milyen állapotban vannak hőtechnikai szempontból, azaz az ingatlan mennyire tekinthető energiatakarékosnak vagy pazarlónak. A tanúsítvány részét képezi az írásos javaslat, mely az energiahatékonyság fejlesztésére irányuló korszerűsítési lehetőséget sorolja fel, a javaslatok megvalósítása esetén elérhető minősítés pedig azt mutatja meg, hogy milyen szintig lehet javítani az

ingatlan energiahatékonyságát észszerű keretek között. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a környezetvédelmi és energiahatékonysági szempontok figyelembe vétele és érvényesítése olyan alkotmányos értéként azonosítható, mely indokolja az energetikai tanúsítványok készítésének kötelezettségét, és ezzel összefüggésben az energetikai tanúsító tevékenység jogi szabályozását is.

- [19] 2.3. Az irányelv rendelkezéseiből is következően és azoknak megfelelően, az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 4. §-a értelmében aki energetikai tanúsító tevékenységet kíván folytatni, köteles az erre irányuló szándékát a névjegyzéket vezető szervnek bejelenteni. A Korm. rendelet 43. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a területi kamara titkára a szakmagyakorlóval szemben hatósági eljárást folytat le és jogkövetkezményt állapít meg az energetikai tanúsítványok tekintetében a független ellenőrzési rendszert működtető szerv kezdeményezésére. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint mind az energetikai tanúsítói tevékenység folytatásának bejelentéshez kötése, mind pedig a tevékenységre vonatkozó szakmai előírások megsértése esetére jogkövetkezmények előírása – ideértve a névjegyzékből való törlést és az energetikai tanúsító tevékenység folytatásának megtiltását, mind súlyosabb jogkövetkezményt is – azt célozza, hogy a tanúsító tevékenységet megfelelő képzettséggel rendelkező, szakmailag felkészült személyek a szakma gyakorlására vonatkozó szabályok maradéktalan betartásával végezzék. E tekintetben a szabályozás – uniós jogból is következő – szükségessége nem kérdőjelezhető meg.
- [20] 2.4. Az Alkotmánybíróságnak ezt követően azt kellett mérlegelnie, hogy a 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (5) bekezdés i) pontja arányosan korlátozza-e a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot. Az arányosság körében annak vizsgálatára kerül sor, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban állnak-e egymással. A jogalkotó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni, és a korlátozásnak nem szabad érintenie az alapjog lényeges tartalmát (lásd például: 35/2015. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [26]).
- [21] A 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2016. december 31. napjáig hatályos 44. § (1) bekezdése szerint a területi kamara titkára figyelmeztetésben részesíti a szakmagyakorlót, ha az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet 9/A. § szerinti ellenőrzés során feltárt hibát az energetikai tanúsító a tanúsítvány alátámasztó munkarészben nem javítja ki. A 44. § (5) bekezdése értelmében pedig a területi kamara titkára megtiltja a szakmagyakorlási tevékenység folytatását és ezzel egyidejűleg törli a tevékenységet folytató szakmagyakorlót a névjegyzékből, ha az ellenőrzés során a független ellenőrző szervezet azt állapítja meg, hogy az energetikai tanúsítvány két besorolással

eltér a tényleges értéktől. A 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 45. § (2) bekezdése értelmében a névjegyzékből történő törlés következményeként az energetikai tanúsítványt készítő személy a törlésről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított három éven belül a kamarai névjegyzékbe ismételten nem vehető fel, ekként a névjegyzékből való törlés lényegében az energetikai tanúsító tevékenységtől három évre történő eltiltást jelent. Ez a foglalkozástól eltiltással egyenértékű jogkövetkezmény alkalmazása 2016. december 31-ig ráadásul teljesen automatikus volt, melyet attól függetlenül volt köteles az illetékes kamara alkalmazni, hogy az eljárás alá vont szakmagyakorló korábban megsértette-e az energetikai tanúsítványok készítésére vonatkozó szakmai szabályokat. A jogkövetkezmény alkalmazása során annak sem volt jelentősége, hogy adott esetben mi okozta az energetikai tanúsítvány eltérését, és a szabályozásból adódóan a szakmagyakorló arra sem kapott lehetőséget, hogy a tanúsítványt adott esetben maga javíthassa. A szabályozásból következően ugyan a 2016. december 31. napjáig hatályos szabályozás is lehetővé tette a figyelmeztetés mint jogkövetkezmény alkalmazását, ha azonban az energetikai tanúsítvány két besorolással eltért a tényleges értéktől, a kamarai névjegyzékből való törlés és egyben az energetikai tanúsító tevékenység folytatásának megtiltása mint jogkövetkezmény automatikusan és kötelező jelleggel alkalmazásra került, a tanúsítvány készítőjének eljárásba történő érdemi bevonása, illetőleg az eltérés okának vizsgálata nélkül. A szabályozásból adódóan abban az esetben is a legsúlyosabb jogkövetkezmény került minden esetben automatikusan alkalmazásra, ha az energetikai tanúsítvány készítője korábban egyetlen szakmai hibát sem vétett.

- [22] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2017. január 1. napján, illetőleg 2017. január 13. napján hatályba lépett módosításai több vonatkozásban is változtattak a hibás energetikai tanúsítványok készítése esetén alkalmazandó jogkövetkezmények rendszerén. A Korm. rendelet újonnan elfogadott 45/A. § (1) bekezdése értelmében a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara mint független ellenőrző szervezet a feltárt hibák alapján figyelmeztetésben javításra szólítja fel az energetikai tanúsítvány kiállítóját, ha a tanúsítvány nem a jogszabálynak megfelelően készült vagy eltér a tényszerű állapottól. A névjegyzékből való törlés és az energetikai tanúsító tevékenység folytatása mint legsúlyosabb jogkövetkezmény pedig kizárólag a korábban a 45/A. § (1) bekezdése szerinti figyelmeztetést kapott energetikai tanúsítóval szemben alkalmazható. A Korm. rendelet 45/B. § (1) bekezdése ezen túlmenően immáron lehetővé teszi bírság kiszabását is többek között abban az esetben, ha a tanúsítvány kiállítója „jelentős mértékben vagy rendszeresen eltér a jogszabályban foglaltaktól, vagy tanúsítványa nem tényszerű”. Ebből következően 2017. január 1. napját követően a kamarai névjegyzékből való törlés csak az ismételten súlyos szakmai hibát elkövető és korábban figyelmeztetésben részesült tanúsítványkészítőket sújtja. Ezen differenciált szankciórendszert tartalmazó anyagi

jogi szabályok azonban – miként arra az eljáró bíróság is rámutatott – az alapügyben nem alkalmazhatóak.

- [23] A bírói kezdeményezéssel támadott, az energetikai tanúsító tevékenységre vonatkozó, 2016. december 31. napjáig hatályos szankciórendszer azon eleme, mely a névjegyzékből történő automatikus törléssel három évre eltiltja az energetikai tanúsító tevékenység folytatásától a tanúsítót abban az esetben, ha az energetikai tanúsítvány két besorolással eltér a tényleges értéktől, a fentiekből következően az épületek energiahatékonysági jellemzőinek és energiafogyasztásának javítására mint elérendő célra tekintettel az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt munkához és foglalkozás szabad megválasztásához való jog aránytalan korlátozásának tekinthető.
- [24] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvánnyal támadott, 2016. december 31. napjáig hatályos jogi szabályozás sértette az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti foglalkozás szabad megválasztásához való jogot. Az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban levő 3.K.27.104/2017. számú ügyben nem alkalmazható. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján elrendelte továbbá a megsemmisített jogszabályi rendelkezés folyamatban levő ügyekben való általános alkalmazási tilalmát is.

IV.

- [25] A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró